

چگونه بوسیله قانون خشونت خانگی را کنترل کنیم؟

مهری ملکوتی، وکیل و پژوهشگر

خانه امن: در قوانین داخلی جمهوری اسلامی ایران، قوانین خاص کنترل کننده خشونت خانگی و حمایت از زنان قربانی خشونت، به روشنی تعریف و گنجانده نشده است. با این وصف زنان قربانی خشونت می توانند با استفاده از قوانین کنترل کننده خشونت که به صورت عمومی در قانون مجازات اسلامی گنجانده شده، از کرامت انسانی خود دفاع کنند. البته هم زمان فعالان حقوق زن وظیفه دارند به نهادهای حکومتی فشار بیاورند تا آنها به یک درجه از تغییر در سیاست های کلان رضایت دهند و متقاعد شوند تا در قوانین کنونی با هدف کمک رسانی قانونی به زنان قربانی خشونت خانگی، تجدید نظر کنند.

اما تا آن زمان در قالب قوانین موجود، روند قانونی برای دادخواهی زنان قربانی خشونت خانگی باید پیموده شود. کوتاه و مختصر چگونگی کنترل خشونت خانگی در قالب قوانین کنونی که عجالتاً "تنها امکانات در دسترس زنان ایرانی است، توصیه می شود:

1. راهی مراکز پلیس در نزدیک ترین محل مسکونی شوهر شوید. یا در هر مکان دیگری که خشونت اتفاق افتاده است.
2. به بی اعتنائی برخی افراد پلیس که درست آموزش ندیده و برای هم دردی با شما آمادگی ندارند، توجه نکنید. زود جا زنید و با آنها وارد مذاکره شده و بخواهید به پزشکی قانونی برای معاینه و گواهی و تعیین طول درمان، معرفی تان کنید. آنها مطابق قانون مکلف هستند اگر یک مضر و مجروح مراجعه کرد و خواست از حمایت قانون بهره مند شود و موجبات مجازات ضارب را فراهم کند، صرف نظراز رابطه خویشاوندی ضارب و مضر و به وظائف قانونی خود عمل کنند. حق ندارند با نصیحت و دلالت شما را برانند و شما از فرط نومیدی به خانه ای که می تواند قربانگاه شما باشد، دست خالی بازگردید.
3. داشته باشد. "شاکی خصوصی" در نظر داشته باشید که شکایت پیرامون خشونت در صورتی مورد رسیدگی قضائی قرار می گیرد که در جوامعی با شرایط فرهنگی و اجتماعی ایران، شاکی خصوصی در پرونده های خشونت خانگی نباید مسیر شکایت را زود قطع کند و اسیر اندرزها و نصیحت ها شود.
4. اگر تا مرحله پزشکی قانونی پیش رفته و گواهی طول درمان گرفته اید، نباید تصور کنید کار تمام شده و شوهر یا برادریا پدر شما به که ضرب و خشونت علیه تان پایان می دهند. باید با گزارش پلیسی که مراجعه شما به پلیس را ثبت کرده و با گواهی پزشکی قانونی با شهود اعم از زن یا مرد، به مجتمع قضائی که به محل وقوع خشونت "جرح را تایید و طول درمان را تعیین کرده است، و احیانا نزدیک است مراجعه و شکایت خود را ثبت و مجازات شوهر را در خواست کنید.
5. دادگاه وقت رسیدگی تعیین می کند و مرد مرتکب خشونت را فرا می خواند تا پاسخ گو باشد.
6. زن باید در خانه "این مرحله حساس ترین مرحله است. چون شوهر متوجه شده که شما صبرتان تمام شده و سنت کهن را که می گوید پشت سر گذاشته اید و می خواهید حق خواهی کنید. این جاست که مرد نرم خو می شود و تصمیم "شوهر بسوزد و بسازد و دم نزنند می گیرد شما را از پیگیری پرونده منصرف کند. او ممکن است یکی از این دو شیوه را برگزیند:

- به پای شما بیافتد. هدیه بدهد. احساساتی تان کند، ترحم شما را جلب کند و خدا را شاهد بگیرد که این آخرین بار بوده است. شما ترغیب می شوید که دنبال پرونده ای را که باز کرده اید نگیرید. یا می روید و شکایت را مسترد می کنید، یا آن را مسکوت می گذارید. در هر دو حال به خود زیان می رسانید.

- یا تهدیدتان می کند که مثلاً طلاق تان می دهد و بچه ها را از شما می گیرد و به روز سیاه می نشینید. اگر می خواهید از کرامت انسانی خود دفاع کنید، نترسید و پیگرد را ادامه دهید تا به صدور حکم نهائی بر ضد شوهر منجر شود.

- مهم نیست که این حکم چه اندازه شما را راضی می کند. مهم این است که مرد می فهمد شوخی ندارید و در صورت تکرار

خشونت دیگر بار باید به دادگاه پاسخگو شود.

-در برخی پرونده ها در آخرین جلسه رسیدگی، قاضی از زن خشونت دیده می خواهد این بار شوهر را ببخشد و به خانه بازگردد. در صورتی این پیشنهاد را بپذیرید که در همان جلسه مرد در حضور قاضی تعهد کتبی و رسمی دهد که خشونت را تکرار نکند. آن وقت یک فتوکی برابر اصل شده از صورت جلسه اصلاحی دادگاه بگیرید و آن را در جای امن نگهداری کنید.

این صورت جلسه دو خاصیت دارد:

1. اگر مرد در رفتار خود از ترس دادگاه و دادگاه کشی تجدید نظر کند که شما به مقصود رسیده اید.
2. اگر تکرار کند همان صورت جلسه اصلاحی که تعهد و امضای او ذیل آن است، برگ برنده ای است در دست شما؛ که بازهم او را به استناد آن به دادگاه بکشانید و به قاضی بقبولانید که مرد به توصیه قاضی و امضای خودش بی احترامی کرده است.

نتیجه گیری

اگر شوهرتان را دوست دارید و می خواهید زندگی زناشویی تان ادامه داشته باشد، در برابر خشونت کوتاه نیائید. تا صدور حکم نهائی که معمولاً محکوم می شود به پرداخت مبلغی به شما از باب "دیه" پیش بروید یا به شرح بالا در حضور قاضی وادارش کنید تعهد کتبی بدهد. بدین ترتیب است که می توانید خشونت را کنترل کنید و به زندگی زناشویی بی خشونت ادامه دهید.

اگر زیر بار نرود و رفتار خشونت آمیز را تکرار کند، ممکن است بخواهید به رابطه زناشویی پایان دهید، که در این صورت حکم دادگاه یا گزارش اصلاحی، مستندات و مدارک خوبی است که در سرعت وقوع طلاق و اخذ اجازه از دادگاه برای طلاق کمک تان می کند. گاهی زنان عاقبت اندیش چند فقره از این احکام نهائی شده و صورت جلسات اصلاحی را در اختیار دارند که برای طلاق حسب خواسته زن خیلی مفید است.

زنان قربانی خشونت نمی توانند در شرایطی که یا شکایت نمی کنند یا در نیمه راه کار را ناتمام می گذارند، انتظار داشته باشند دیگران برای رهائی آنها کاری بکنند.